

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 17/04/2025 15:39
Sayı: E-120.07.03-1614044
2025 AİLE YILI

Sayı : E-54045643-610-18843832

Konu : Soru Önergesi (7/21138)

7/21138
GK 76

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 31.12.2024 tarihli ve 43452547-120.07.04-1557690 sayılı yazınız.

İlgi'de kayıtlı yazı ekinde alınan, Yalova Milletvekili Sayın Tahsin BECAN'a ait 7/21138 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü Ek'te sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

İbrahim YUMAKLI
Bakan

Ek: Cevabi Görüş (7/21138) (4 Sayfa)

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

**YALOVA MİLLETVEKİLİ SAYIN TAHSİN BECAN'A AİT 7/21138 ESAS NUMARALI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) 2024 yılı verilerine göre ülkemizde kivi üretim alanı 41.983 dekadır. Marmara Bölgesinde 18.464 dekar, Karadeniz Bölgesinde 15.432 dekar, Akdeniz Bölgesinde 7.861 dekar, Ege Bölgesinde 46 dekar alanda kivi üretimi yapılmaktadır.

Yalova ilinde 2015 yılında 18.892 ton, 2016 yılında 21.535 ton, 2017 yılında 24.342 ton, 2018 yılında 25.009 ton, 2019 yılında 23.456 ton, 2020 yılında 28.416 ton, 2021 yılında 26.997 ton, 2022 yılında 27.094 ton, 2023 yılında 19.874 ton ve 2024 yılında 14.384 ton kivi üretilmiştir.

Dış ticarete ilişkin veriler düzenli olarak TÜİK'in kurumsal internet sayfasında kamuoyunun bilgisine sunulmaktadır.

Ülkemizde kivi konusunda ilk çalışmaları, 1987 yılında Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü (TAGEM)'ne bağlı Yalova Atatürk Bahçe Kültürleri Merkez Araştırma Enstitüsünde başlamıştır.

1988 yılında çoğunluğu Rize-Çanakkale hattında 12 ayrı ekolojide adaptasyon-demonstrasyon parselleri kurulmuştur.

Atatürk Bahçe Kültürleri Merkez Araştırma Enstitüsü'nde devam eden kivi ıslahı çalışmaları sonucunda İlkaltın ve Kemalbey ismi ile iki sarı et rengine sahip kivi çeşidi tescil ettirilmiştir.

Aronya yetiştiriciliği ile ilgili ilk çalışmaları, 2012 yılında TAGEM'e bağlı Yalova Atatürk Bahçe Kültürleri Merkez Araştırma Enstitüsü'nde fidan üretimiyle başlamıştır.

2017 yılında Yalova, Tokat, Edirne ve Malatya illerinde bir araştırma projesi TAGEM tarafından desteklenerek uygulamaya geçirilmiştir.

2017 yılında aronya hasat şenliği Yalova Atatürk Bahçe Kültürleri Merkez Araştırma Enstitüsü'nde düzenlenmiş, meyvenin tanıtım ve yayım faaliyetlerine başlanmıştır. Bu bağlamda pek çok ilde yayım projeleri hazırlanmıştır.

2017 yılında 'Viking', 2018 yılında 'Nero' isimli aronya çeşitleri Yalova Atatürk Bahçe Kültürleri Merkez Araştırma Enstitüsü adına tescil ettirilmiştir.

Ülkemizde tarımsal üretimi artırmak, verim ve kaliteyi yükseltmek, sürdürülebilirliği sağlamak, kayıtlılığı artırmak ve çevreye duyarlı alternatif tarım tekniklerinin geliştirilmesine yönelik çiftçilere tarımsal desteklemeler verilmekte ve projeler yürütülmektedir.

2024 Yılında Yapılacak Bitkisel Üretime Yönelik Desteklemeler ile Diğer Bazı Tarımsal Desteklemelere İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararı 24.08.2024 tarihli ve 32642 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Söz konusu karar kapsamında aronya ve kivi üreticilerine;

- Mazot desteği 103/da,
- Gübre desteği 35/da,
- Bireysel ürün sertifikalı organik tarım desteği 270 TL/da,
- Üretici grubu ürün sertifikalı organik tarım desteği 135 TL/da,
- Sertifikalı fidan kullanım desteğinde standart fidan için 400 TL/da,
- Sertifikalı fidan kullanım desteğinde sertifikalı fidan için ise 1.000 TL/da,
- Katı organik-organomineral gübre desteği için 40 TL/da,

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

- Küçük aile işletmesi desteği olan çiftçilerimize 200 TL/da ve
- Kivi için bireysel ürün sertifikalı iyi tarım uygulaması için 135 TL, üretici grubu ürün sertifikalı iyi tarım için 70 TL/da

destekleme ödemesi yapılmaktadır.

8859 sayılı 2025-2027 Yıllarında Yapılacak Bitkisel Üretime Yönelik Desteklemeler ile Diğer Bazı Tarımsal Desteklemelere İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararı kapsamında bitkisel üretimde yeni destekleme modeline ilişkin hususlar düzenlenmiştir.

Bitkisel üretimin desteklenmesi programıyla çiftçilere temel destek, planlı üretim desteği ve üretimi geliştirme destekleri verilecektir.

Bu kapsamda;

- Temel destekle aronya ve kivi üreticilerine dekara 244 TL,
- Üretimi Geliştirme Desteği adı altında, bireysel ürün sertifikalı organik tarım için 292.8 TL/da,
- Üretici grubu ürün sertifikalı organik ürün için 146,4 TL/da,
- Sertifikalı fidan kullanım desteğinde standart fidan için 488 TL/da,
- Sertifikalı fidan için ise 1220 TL/da,
- Katı organik ve organomineral gübre desteği için 51,24 TL /da,
- Kivi için bireysel ürün sertifikalı iyi tarım uygulaması için 170,8 TL/da ve
- Üretici grubu ürün sertifikalı iyi tarım için 85,4 TL/da

destekleme ödemesi yapılacaktır.

Bakanlığımızca Tarım Arazilerinin Kullanımının Etkinleştirilmesi Projesi (TAKE) kapsamında işlenmeyen ve nadasa ayrılan alanlar ile işlemeli tarıma uygun olmayan alanlar öncelikli olmak üzere, uygun tarımsal üretim yöntemleri kullanmak suretiyle bitkisel üretimin artırılmasına yönelik sertifikalı tohum, fide, fidan temini ve aşılama ile çeşit değiştirme uygulamalarına destekler sağlanmaktadır. Bu doğrultuda il müdürlüklerimizce hazırlanan projeler Bakanlığımızca desteklenmekte, projeye başvuran üreticilerimize azami %75 oranında hibe desteği sağlanmaktadır.

TAKE Projesi kapsamında, 2020 yılında "Yalova ilinde Kocadere-Şenköy Havzasında Kivi Bahçesi Tesisi Projesi" ile 15 üreticiye 65 dekar alanda kivi bahçe tesisi kurulumu gerçekleştirilmiştir. 2023 yılında "Rize ilinde Aronya Yetiştiriciliği Projesi" ile 5 üreticiye toplam 1.000 adet fidan ve "Trabzon ilinde Aronya Yetiştiriciliği Projesi" ile 47 üreticiye toplam 8.100 adet fidan dağıtılmıştır. Ülkemizde 2020-2024 yıllarında sertifikalı aronya fidanı kullanım desteği kapsamında toplam 591 dekar alanda 334.860 TL ödenmiştir.

IPARD Programı kapsamında 2007 yılı itibarıyla başlayan program üzerinden 42 ilde birçok tedbir altında tarım ve hayvancılık alanlarında hibe destekleri sağlanmaktadır. IPARD I ve IPARD II dönemi olarak başarıyla yürütülen süreç, IPARD III dönemiyle birlikte ülke geneline yayılmıştır. IPARD III Programı kapsamın hayvansal üretim, gıda işleme sektörü ve çiftlik faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi sektörlerinde destek verilmek üzere çağrı ilanlarına çıkmıştır.

IPARD III Programı kapsamında girişimcilerimiz tarafından yukarıda belirtilen sektörlerde sunulan projelere %50-75 oranlarında hibe desteği sağlanmaktadır.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

2024 yılında başlanan IPARD-III programı kapsamında;

1. Başvuru Çağrı İlanı Tarım ve Balıkçılık Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması Tedbirinden ve
2. Başvuru Çağrı İlanı ise Çiftlik Faaliyetlerinin Çeşitlendirilmesi ve İş Geliştirme Tedbirinden yayımlanmıştır.

IPARD Programı Tarım ve Balıkçılık Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması İle İlgili Fiziki Varlıklara Yönelik Yatırımlar Tedbiri kapsamında uygun harcamalar kısmında kivi yer almakta olup, depolama ve kurutma tesisleri kapasitelerinin geliştirilmesi ve işletmelerin Avrupa Birliği (AB) standartlarına uyumunun sağlanması ve çevreyi kirleten üretim süreçlerinin ortadan kaldırılması amacıyla projelere destek verilmektedir.

Meyve sebze sektörü ile meyve ve sebzelerin dondurulması ve kurutulması, sert kabuklu meyvelerin kurutulması ve kavrulması, ön soğutma, soğutma üniteleri ve soğuk hava depoları, kurutma, temizleme, sınıflandırma, paketleme üniteleri, modifiye atmosfer soğuk hava depoları ve modifiye atmosfer altında paketleme yatırımları desteklenmektedir.

Soğuk hava deposu yatırımları için depo kapasitesi maksimum 10.000 m³ tür. Bu limit şartı üretici örgütleri için aranmamaktadır. Meyve sebze sektörü için belirlenen uygun harcama limiti en az 30.000 Avro ve en fazla 1.250.000 Avro olup, kamu katkısı toplam uygun harcama tutarının %50'sidir. Ortaklaşa yatırım yapan üretici örgütleri için kamu katkısı, toplam uygun harcama miktarının %70'idir.

Bakanlığımızca kivi ve aronya'nın dondurulması, kurutulması ve soğuk hava deposunda depolanması yatırımlarını desteklenmektedir.

Çiftlik Faaliyetlerinin Geliştirilmesi ve İş Geliştirme Tedbiri kapsamında, bitkisel üretimin çeşitlendirilmesi, bitkisel ürünlerin işlenmesi ve paketlenmesi sektörü altında aronya bitkisi yetiştiriciliği destek kapsamındadır. Sera üretim alanı büyüklüğü maksimum 2 ha olup, açık alan üretimde sınırlama bulunmamaktadır. Ayrıca aronya bitkisinin işlenmesi ve paketlenmesi de ilgili sektör altında destek kapsamındadır. Her bir yatırım için alt ve üst uygun harcama limiti en az 5.000 Avro en fazla 500.000 Avro'dur. Baz hibe oranı %60'tır. Genç ya da organik sertifikalı çiftçiler tarafından yapılan yatırımlarda hibe oranı %70'e kadar çıkabilmektedir.

Ayrıca, üreticilerin finansman ihtiyaçlarının uygun koşullarda karşılanması amacıyla 2024-2026 yıllarını kapsayan süreçte 8038 sayılı ve 8039 sayılı Kararlar kapsamında; Ziraat Katılım Bankası A.Ş., T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerince 28 farklı konuda %25-100 oranında faiz/kar payı destekli yatırım ve işletme kredi/finansmanı kullanılmaktadır.

Üreticilerimiz temel bitkisel ve temel hayvansal üretim konularında 300.000 TL'ye kadar (300.000 TL dahil) sıfır faizli, 300.000 TL'nin üzerindeki kredilerde ise 10 milyon TL'ye kadar %50-%100 aralığında faiz/kar payı destekli kredi/finansman kullanabilmektedir.

Bu doğrultuda;

- Yatırım ve işletme kredi finansmanı kullandırılmalarında yurtiçi sertifikalı fidan üretimi için 80 milyon TL üst limite kadar %100,
- Meyve yetiştiriciliği ve bağcılık için 40 milyon TL üst limite kadar %75-%100 ve
- Kapalı ortamda bitkisel üretim konu başlığında ise 100 milyon TL üst limite kadar %50-%100 faiz/kar payı destekli kredi/ finansman kullandırılabilir.
- Tarımsal ürünlerin işlenmesi üretim konusunda %50-%65 aralığında hazine faiz/kâr payı desteği ile 30 milyon TL üst limite kadar kredi/finansman imkanı sağlanmaktadır.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

- Ayrıca bitkisel üretim konularında standart faiz/kar payı desteğine ilave yurtiçi sertifikalı fidan kullanımı konusunda %10 faiz/ kar payı desteği sağlanmaktadır.